ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně O. G., zastoupené Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem v Plzni, Františkánská 7, 301 00 Plzeň, proti žalovanému Ministerstvu vnitra, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM , 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 11. 2003, čj. OAM-5645/VL-07-19-2003, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 3. 2004, čj. 59 Az 114/2003-18

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 12. 11. 2003, čj. OAM-5645/VL-07-19-2003, žalovaný zamítl žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb. Rozhodnutí žalobkyně napadla dne 19. 11. 2003 žalobou u Krajského soudu v Ostravě.

V žalobě žalobkyně zejména namítala, že správní orgán v řízení o její věci porušil ustanovení § 3 odst. 3 správního řádu, neboť se žádostí nezabýval odpovědně a svědomitě, ustanovení § 3 odst. 4 správního řádu, neboť nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nevedl správní řízení tak, aby posílil důvěru žalobkyně ve správnost jeho rozhodování, ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu, neboť nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, ustanovení § 46 správního řádu, neboť napadené rozhodnutí nevyšlo ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu, a ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu, neboť odůvodnění rozhodnutí není přesvědčivé a žalovaný se nevypořádal se všemi provedenými důkazy. Žalobkyně rovněž namítla porušení § 12 a § 91 zákona o azylu:

domnívá se totiž, že v jejím případě byly naplněny zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nebo alespoň pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Žalobkyně v žalobě ohledně skutkových důvodů odkázala na obsah správního spisu, zejm. na žádost o udělení azylu a protokol o pohovoru.

Krajský soud ani jednu z námitek neuznal za důvodnou. Stejně pak uzavřel i ohledně námitek věcných, neboť prokázaným důvodem odchodu žalobkyně ze země původu byla její špatná ekonomická situace; nikoli tedy důvody ve smyslu § 12 zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) brojila včas podanou kasační stížností. Namítla, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku, zda byly dány předpoklady pro rozhodnutí žalovaného podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Tvrdila, že byla pronásledována jako příslušnice sociální skupiny nezaměstnaných. Státní aparát se o špatnou ekonomickou situaci těchto osob nezajímá a toleruje ji. Byl by nakonec dán také důvod pro udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka nesouhlasí ani s tím, jak se krajský soud vypořádal s překážkou vycestování; tvrdí, že v případě návratu na Ukrajinu bude vystavena perzekuci ze strany milice a dalších správních orgánů, protože žádala o azyl v České republice. Dále poukázala na to, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování a nebylo tedy možné ve věci spravedlivě rozhodnout; v tom tkví důvod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Také řízení před správním orgánem trpělo procesní vadou, a to bylo důvodem pro zrušení jeho rozhodnutí soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Krajský soud totiž řádně nepřezkoumal rozhodnutí žalovaného z hlediska procesních žalobních námitek, ohledně kterých stěžovatelce vytkl, že ustanovení správního řádu, která prý žalovaný ve správním řízení porušil, nedoplnila o konkrétní skutkové důvody. Stěžovatelka je přesvědčena, že rozhodnutí žalovaného nebylo učiněno na základě dostatečného dokazování a nebylo náležitě odůvodněno.

Stěžovatelka rovněž požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť svá práva před soudem může uplatňovat jen tehdy, bude-li přítomna v České republice.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelka v průběhu správního řízení nikdy netvrdila, že by byla nezaměstnaná. S napadeným rozhodnutím krajského soudu se pak neshodují ani tvrzení týkající se výtek ohledně obecnosti procesních žalobních námitek, ani tvrzení o tom, že se krajský soud nevypořádal s překážkou vycestování. Žalovaný je přesvědčen, že napadený rozsudek byl vydán zcela v souladu s právními předpisy.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku; takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365

dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku zbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud pak přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není nedůvodná.

Stěžovatelka především namítla nezákonnost rozsudku krajského soudu pro nesprávné posouzení právní otázky, tj. zda na její případ lze aplikovat ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

Podle zmiňovaného ustanovení se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení zákona o azylu přitom bude azyl udělen, zjistí-li se, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.

Nejvyšší správní soud odkazuje na dosavadní správní judikaturu, z níž plyne, že obtíže žadatele o azyl stran obživy či možností seberealizace nelze bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, nežli jako důvody ekonomické. Ekonomicko-sociální situace stěžovatelky, jejíž motivací pro žádost o azyl byla snaha zajistit si prací v České republice obživu a prostředky na pomoc rodině, byla vedle snahy o legalizaci pobytu v České republice hlavním a jediným důvodem její žádosti o azyl. Tyto důvody rozhodně nemají nic společného s důvody, o kterých hovoří ustanovení § 12 zákona o azylu. Správní i soudní instance tedy právní otázku posoudily správně.

Hovoří-li stěžovatelka v kasační stížnosti o pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině, pak jde o tvrzení, které stěžovatelka ve správním řízení ani v řízení před krajským soudem neuváděla. Z pohledu přezkumu kasačním soudem jde o nové skutkové tvrzení, které stěžovatelka uplatnila až poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí. K takové skutečnosti Nejvyšší správní soud nepřihlíží (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Nepřípustná je i námitka týkající se humanitárního azylu; tuto námitku stěžovatelka v žalobě neuplatnila. Z pohledu přezkumu kasačním soudem jde nový právní důvod, který stěžovatelka neuplatnila v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohla. Takový důvod kasační stížnosti je tedy nepřípustný (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Ohledně námitky týkající se překážky vycestování je namístě rovněž odkázat na již konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 9. 9. 2004, čj. 2 Azs 147/2004-41, publikovaný pod č. 409/2004 Sb. NSS), podle které „*Rozhodnutí*

o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nelze považovat za rozhodnutí o neudělení azylu ve smyslu § 28 tohoto zákona. Za takové lze považovat pouze rozhodnutí, kterým Ministerstvo vnitra rozhodne o neudělení azylu pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 téhož zákona po věcném posouzení důvodů tvrzených žadatelem o azyl. V případě, kdy Ministerstvo vnitra rozhodne o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nečiní již výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.“ Není a nikdy ani nebylo důvodu se otázkou překážky vycestování věcně zabývat; v tomto směru tedy není žalovanému, ani krajskému soudu co vytýkat.

Nejvyšší správní soud stížnosti přisvědčit nemohl ani v námitce nedostatečně provedeného dokazování před správním orgánem [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].

Součástí správního spisu je vedle žádosti o azyl i protokol o pohovoru se stěžovatelkou ze dne 29. 10. 2003; v něm stěžovatelka uvedla, že z Ukrajiny odešla z ekonomických důvodů, i přes odborné zdravotnické vzdělání a práci v oboru ji výdělek nepostačil k zabezpečení všech potřeb rodiny; ona i manžel byli nuceni si vedle zaměstnání ještě přivydělávat. Často také docházelo ke zpoždění výplaty. Do České republiky odjela pracovat. Nezpůsobilost těchto důvodu založit právo na udělení azylu je zřejmá. Ve správním řízení stěžovatelka již jiný důvod svého odchodu netvrdila. Jestliže tedy žalovaný vzal za základ svého rozhodnutí právě tyto skutečnosti, neprováděl další zjištění a žádost o azyl zamítl jako zjevně nedůvodnou, pak nepochybil a krajský soud neměl proč správní rozhodnutí rušit. Správní orgán totiž není povinen ani oprávněn domýšlet azylově relevantní důvody, které žadatel o azyl ve skutečnosti neuplatnil, a poté o nich provádět rozsáhlé dokazování. V řízení o azyl je správní orgán povinen zjistit skutečný stav věci v rozsahu důvodů, které žadatel o azyl v průběhu řízení uvedl.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítala také stížní důvod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.; krajský soud dle stěžovatelky nesprávně usoudil, že správní řízení netrpělo procesní vadou. Vedle nedostatečně provedeného dokazování namítla nedostatečné odůvodnění rozhodnutí žalovaného. Tak tomu ale není. Předně není pravdou, že krajský soud stěžovatelce v napadeném rozsudku vytýkal, že ustanovení správního řádu, která údajně žalovaný ve správním řízení porušil, nedoplnila o konkrétní skutkové důvody. Naopak krajský soud rozhodnutí žalovaného z hlediska procesních žalobních námitek přezkoumal; na obecně formulované procesní žalobní námitky soud zareagoval odpovídajícím způsobem a v obecné rovině se s nimi také řádně vypořádal. Krajský soud k těmto námitkám po přezkoumání rozhodnutí uvedl, že z odůvodnění rozhodnutí žalovaného vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí a jakými důvody byl žalovaný veden při hodnocení důkazů. Nejvyšší správní soud se přitom s tímto hodnocením ztotožňuje.

Nejvyšší správní soud tedy zhodnotil všechny stížní námitky jako nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 30. března 2005

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu